

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 23 sierpnia 2017 r.

Pozycja 165

POSTANOWIENIE z dnia 28 czerwca 2017 r. Sygn. akt Ts 233/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Michał Warsciński – przewodniczący i sprawozdawca
Zbigniew Jędrzejewski
Henryk Cioch,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 maja 2017 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej M.K.,

postanawia:

nie uwzględniać zażalenia.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 9 listopada 2016 r. M.K. (dalej: skarżąca) zakwestionowała zgodność art. 22 ust. 1e pkt 1 i 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2032, ze zm.; dalej: ustawa podatkowa) w zakresie, w jakim różnicują sposób ustalania kosztów uzyskania przychodów, tj. skutki podatkowe nabycia udziałów (akcji) za aport, w zależności od przedmiotu aportu (środka trwałego lub składnika majątkowego niebędącego środkiem trwałym), z art. 2 w związku z art. 84 oraz art. 32 ust. 1 w związku z art. 84 Konstytucji.

2. Postanowieniem z 25 maja 2017 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał uznał, że w skardze konstytucyjnej nie wskazano konstytucyjnych praw skarżącej oraz nie określono sposobu ich naruszenia przez przepisy będące przedmiotem zaskarżenia.

3. W zażaleniu na powyższe postanowienie skarżąca stwierdziła, że wskazała w skardze konstytucyjnej prawa podmiotowe, o których ochronę wnosi, tj. prawo do sprawiedliwego opodatkowania i prawo do równości w zakresie obciążania obowiązkiem podatkowym, a także określiła sposób ich naruszenia.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074) do postępowań przed Trybunałem wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: otpTK) stosuje się przepisy tej ustawy. Skoro postępowanie zainicjowane analizowaną skargą nie zostało zakończone do 3 stycznia 2017 r., tzn. dnia wejścia w życie otpTK, to zarówno wstępne, jak i merytoryczne rozpoznanie tej skargi określają przepisy otpTK.

2. Zgodnie z art. 61 ust. 5 otpTK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym. Bada w szczególności, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

3. Trybunał Konstytucyjny uznaje, że postanowienie o odmowie nadania rozpatrywanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie zasługują na uwzględnienie.

4. Trybunał podtrzymuje stanowisko, zgodnie z którym skarżąca nie wskazała wzorców kontroli, z których wynikałyby jej prawa podmiotowe chronione konstytucyjnie, co wykluczało nadanie rozpatrywanej skardze dalszego biegu.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji „każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji”. Z przepisu tego jasno wynika, że przedmiotem skargi mogą być wyłącznie te przepisy prawa, na podstawie których sądy ukształtowały sytuację prawną skarżącego, a wzorce kontroli muszą statutować konstytucyjne wolności i prawa, które w wyniku zastosowania kwestionowanych, niezgodnych z Konstytucją, przepisów zostały naruszone. Skarga konstytucyjna została więc ukształtowana jako środek zindywidualizowanej i konkretnej kontroli konstytucyjności o ograniczonym zakresie, mający służyć ochronie naruszonych konstytucyjnych podmiotowych praw lub wolności skarżących.

Natomiast wszystkie orzeczenia Trybunału, na które powołuje się skarżąca, a w których Trybunał dokonał oceny zgodności zaskarżonych przepisów z art. 2 i art. 32 w zw. z art. 84 Konstytucji, zostały wydane w postępowaniach zainicjowanych złożeniem wniosku przez podmioty legitymowane generalnie (art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji) w sprawie abstrakcyjnej kontroli norm (np. wyroki TK z: 18 listopada 2014 r., K 23/12 – wydany po rozpoznaniu połączonych wniosków dwóch grup posłów; 20 listopada 2002 r., K 41/02 – po rozpoznaniu wniosku Prezydenta RP; 26 października 2010 r., K 58/07 – po rozpoznaniu wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich; 15 lipca 2013 r., K 7/12 – po rozpoznaniu wniosku grupy posłów). Tego rodzaju postępowania, w przeciwieństwie do postępowania skargowego, nie wymagają spełnienia warunku wskazania naruszonych konstytucyjnych – i jednocześnie – podmiotowych praw lub wolności, dlatego Trybunał mógł zweryfikować skarżone przepisy pod kątem ich zgodności z art. 2, art. 32 ust. 1 oraz art. 84 Konstytucji.

4.1. Zażalenie nie podważa podstaw odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w zakresie wzorca kontroli określonego w art. 2 Konstytucji. Trybunał zwraca uwagę na to, że stanowisko wyjaśniające niedopuszczalność przywoływania art. 2 Konstytucji jako samodzielnego wzorca kontroli w sprawach skargowych przedstawił w postanowieniu pełnego składu z 23 stycznia 2002 r. (Ts 105/00, OTK ZU nr 1/B/2002, poz. 60). Trybunał podziela przyjęty tam pogląd i jednocześnie przypomina, że na gruncie procesowym – zgodnie z art. 25 ust. 1 pkt 1 lit. e *in fine* otpTK – wszystkie składy orzekające związane są poglądem prawnym wyrażonym w orzeczeniu pełnego składu, dopóki inny pełny skład od niego nie odstąpi. Trybunał uznał, że żadnej z zasad wyprowadzonych z art. 2 Konstytucji, tj. zasady demokratycznego państwa prawnego, zasady dostatecznej określoności przepisów prawa, zasady przyzwoitej legislacji i zasady sprawiedliwości proceduralnej, nie można uznać za prawo podmiotowe podlegające ochronie w postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi konstytucyjnej. W ocenie Trybunału skarżąca nie wskazała przy tym podmiotowych wolności ani praw wynikających z art. 2 Konstytucji, które mogłyby być podstawą skargi konstytucyjnej.

4.2. Podobnie, negatywnie należy ocenić wskazanie art. 32 ust. 1 Konstytucji jako wzorca kontroli. Postanowienie z 24 października 2001 r. (SK 10/01, OTK ZU nr 7/2001, poz. 225), w którym Trybunał wypowiedział się na temat braku możliwości powoływania art. 32 ust. 1 Konstytucji jako samoistnego wzorca kontroli, także zostało wydane w pełnym składzie.

4.3. W odniesieniu do art. 84 Konstytucji – jako wzorca kontroli w postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi konstytucyjnej – Trybunał zajął stanowisko w postanowieniu z 16 lutego 2009 r. również wydanym w pełnym składzie (Ts 202/06, OTK ZU nr 1/B/2009, poz. 23). Trybunał uznał, że z powiązania wskazanych wyżej zasad (równości i sprawiedliwości) z zasadą powszechności opodatkowania wyrażoną w art. 84 Konstytucji nie wynika prawo podmiotowe chronione konstytucyjnie. Ta zasada stanowi podstawę nakładania obowiązków na obywateli, nie jest zaś źródłem ich wolności lub praw.

Prawidłowo zatem Trybunał uznał w zaskarżonym orzeczeniu, że związek zasady równości, sprawiedliwości i powszechności opodatkowania nie daje podstawy do wyinterpretowania z Konstytucji publicznego prawa podmiotowego w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Skoro skarżąca nie wskazała żadnych praw podmiotowych konstytucyjnie chronionych, to w skardze brakuje punktu odniesienia dla weryfikacji konstytucyjności kwestionowanej regulacji, co w przypadku analizowanej skargi przesądziło o odmowie nadania jej dalszego biegu.

5. W związku z powyższym Trybunał Konstytucyjny nie uwzględnił zażalenia.